

برنامه ریزی توسعه پایدار گردشگری شهر ساحلی نور با تأکید بر مدیریت بهینه شهری

اسدالله دیوسالار^۱، میثم توکلی^۲، امیرحسین خادمی^{۳*}
 تاریخ دریافت: ۹۵-۲-۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۵-۹-۷

چکیده

در جوامع پیچیده امروزی گردشگری شهری، جهت نیل به تعادلی پایدار میان نیازهای جوامع محلی، حفظ محیط زیست و ارتقاء سطح کیفیت زندگی، نیازمند شکل گیری یک نظام مدیریتی قوی شهری با نگرش سیستمی و با تأکید بر توسعه پایدار شهری می باشد. بر این اساس، این تحقیق نقش مدیریت شهری در توسعه گردشگری پایدار شهر نور را بعنوان یکی از قطب های گردشگری ساحلی در استان مازندران مورد بررسی قرار داده است. هدف از این تحقیق شناخت ابعاد اقتصادی، اجتماعی و اکولوژی گردشگری شهری در راستای زمینه سازی جهت برنامه ریزی و مدیریت پایدار گردشگری شهر ساحلی نور و تعیین و ارائه راهکارهای عملی برای توسعه گردشگری شهر مذکور و به طور کلی "ایجاد توسعه پایدار شهرهای ساحلی حسب گردشگری" برای سایر شهرهای ساحلی کشور می باشد. این تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی و در آن گردآوری داده ها بر پایه پرسشنامه هایی می باشد که جامعه آماری آن شامل ۲۵۶ نفر از شهروندان و تمامی جامعه مدیران شهری به تعداد ۵۰ نفر بوده است. برای تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان استفاده و انتخاب ها به شیوه تصادفی ساده بوده و جهت تحلیل آمار گردآوری شده از نرم افزار SPSS و از روش های آماری از قبیل آزمون T تک نمونه ای استفاده گردیده است. نتایج حاصل از آزمون T تک نمونه ای نشان داده است که از نگاه پاسخگویان، وضعیت موجود شاخص های اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و زیست محیطی گردشگری در شهر نور نامطلوب بوده و در راستای توسعه گردشگری پایدار نمی باشد. همچنین نتایج حاصل در بررسی عملکرد مدیریت شهری نور نیز نشان از ضعف عملکرد مدیران شهری در توسعه گردشگری پایدار این شهر داشته است.

کلمات کلیدی: مدیریت شهری، گردشگری، توسعه پایدار گردشگری، شهر نور

^۱ . دانشیار دانشکده علوم انسانی دانشگاه پیام نور مازندران،

^۲ . کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری - دانشگاه آزاد نور

^۳ . * دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری - دانشگاه فردوسی مشهد - Amir.khademi491@yahoo.com . ۹۱۱۹۲۱۷۵۶۴

مقدمه

شهر که پیچیده ترین و متنوع ترین جلوه های زندگی بشری را در خود دارد، بدون مدیریت یکپارچه ی شهری بی سامان می شود (۲۸). مدیریت یکپارچه ی شهری فرایند بکارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه ریزی، سازماندهی، بسیج منابع، امکانات و هدایت و کنترل آن است (۳۰). چنین مدیریتی، گروه های مختلف شهری را در شبکه های متنوعی که منافع آن ها حکم می کند، قرار داده که توجه به این منافع در جهت دهی به ساختار شهرها لازم و ضروری می نماید (۱۰). مدیریت عامل اصلی و حیات بخش هر سازمان، نهاد و بخش جدانشدنی هر نوع برنامه ریزی است. از این رو، عناصر اصلی چرخه مدیریت گردشگری شامل برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت، هماهنگی، کنترل و اصلاح برنامه ها شده که طی آن می بایست با استفاده از ابزارهای مناسب، به اهداف از پیش تعیین شده خود دست یابد (۳). در راستای چنین نگرشی مدیریت شهری بر مبنای هدف و توسعه گردشگری، ضروری می نماید با مشخص کردن مسائل اساسی سازمان فضایی شهر، کارکنان و واحدهای تابعه خود را جهت دستیابی به چنین هدفی مشارکت دهد. لذا از اثرات مثبت گردشگری شهری در صورت مدیریت مناسب می توان به توسعه پایدار گردشگری اشاره نمود (۱۲). از نظر سازمان جهانی جهانگردی توسعه پایدار گردشگری نوعی از گردشگری است که به مدیریت تمامی منابع منجر گردد، به شیوه ای که ضمن رعایت شئون فرهنگی، فرآیندهای اساسی زیست

محیطی، تنوع عوامل زیست محیطی و سیستم های حمایتی زندگی حفظ شود (۲۳). برنامه ریزی برای توسعه پایدار گردشگری تلاشی در جهت ایجاد تعادل بین منابع و هزینه های این صنعت است. در بخش گردشگری، توسعه پایدار به مفهوم توجه داشتن به محیط طبیعی و دست ساز بشر است به گونه ای که نه تنها کیفیت وضعیت موجود آن حفظ شود، بلکه موجبات بهبود آن ها نیز فراهم گردد (۲۳). علاوه بر آن توسعه پایدار گردشگری فرآیندی است که نیاز گردشگران فعلی و جامعه میزبان را تأمین نموده و در عین حال موجب حمایت از این نیاز و تقویت آینده آن می شود (۳۵). توسعه گردشگری پایدار دارای اصول اساسی است که این اصول باید در چارچوب ظرفیت پذیری و سنجش مرزهای آن و در قالب تعیین خط مشی ها و برنامه ریزی های یکپارچه به مرحله اجرا گذارده شود. در هماهنگی با مفهوم توسعه پایدار عوامل اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و اکولوژیکی از اهمیت خاصی برخوردار هستند (۲۰).

امروزه عدم توجه کافی مدیریت شهری کشور به مقوله گردشگری پایدار شهری، نتوانسته به نیازهای روز افزون شهروندان به محیط های تفریحی و استراحتگاهی پاسخ مناسب بدهد و گردشگری را به سمت پایداری سوق دهد. کم توجهی مدیران شهری به این مقوله دارای آثار منفی عدیده ای چون هزینه های بیشتر زندگی برای شهروندان، تغییر زندگی سنتی، افزایش جرایم، آلودگی زیست محیطی، فشار بر روی تسهیلات و خدمات در بسیاری از شهرها شده است (۲۲). در این راستا شهر ساحلی نور که

شهر ساحلی نور ایفا کند ضروری به نظر می رسد. لذا هدف از این تحقیق، شناسایی مسائل و عوامل بازدارنده توسعه گردشگری شهر ساحلی نور در حیطه وظایف مدیران این شهر و کمک به بهبود شاخص های توسعه پایدار شهر از طریق ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار گردشگری شهر مورد مطالعه و به طور کلی "ایجاد توسعه پایدار شهرهای ساحلی حسب گردشگری" برای سایر شهرها ساحلی کشور می باشد.

در سال های اخیر در زمینه ی نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری، تحقیقات علمی چندانی در کشور صورت نپذیرفته است. از مهمترین تحقیق ها در این زمینه می توان به طرح جامع توسعه جهانگردی در ایران توسط پاپلی یزدی و سقفی (۲۰۰۹) اشاره نمود که بر فراهم نمودن تسهیلات و تجهیزات کافی هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی برای جهانگردان و گردشگران با تاکید بر سواحل دریای خزر و خلیج فارس بعنوان برگ برنده ایران از نظر سیاحتی، تأکید شده است (۲۱). شجاعی و نوری (۲۰۰۱) در مقاله ای تحت عنوان «بررسی سیاست های دولت در صنعت گردشگری و ارائه الگوی توسعه پایدار صنعت گردشگری کشور» به بررسی سیاست های دولت پرداخته اند (۳۳). تقوایی و صفرآبادی (۲۰۱۱) در مقاله ای با عنوان «نقش مدیریت شهری در دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهر کرمانشاه» به این نتیجه رسیده اند که بین مدیریت یکپارچه شهری و همکاری های متقابل مدیران شهری و مردم محلی با

از نظر تقسیم بندی جمعیتی جزء شهرهای کوچک و از نظر توریستی جزء شهرهای مهم کشور بوده و گردشگری شهری در آن طی دو دهه اخیر رونق قابل توجهی یافته است نیز از این مقوله مستثنی نبوده است. شهر ساحلی نور از قدیمی ترین نواحی شهرنشین طبرستان یا مازندران کنونی بوده که در قدیم «رستمدار» نامیده می شد (۸). این شهر از امتیازات و جاذبه های ویژه ای در جذب و جلب توریست بهره مند است. اما به نظر می رسد که مدیریت شهری در شهر ساحلی نور به مسأله گردشگری پایدار این شهر ارزش و اهمیت چندان قائل نبوده و آن را در اولویت های نخستین خود قرار نداده است. با توجه به بیکاری که در بین اقشار مختلف این شهر طبق آمار وجود داشته و ویژگی های اصلی اشتغال زایی در گردشگری که طیف وسیعی از نیروها چه از نظر تخصصی (کارگر ساده تا مدیران تخصصی)، تحصیلات (کم سواد تا تحصیلات عالی) و جنس را در بر می گیرد (۱)، موضوعی است که نمی توان از تأثیرات این صنعت در آن چشم پوشی کرد. از سوی دیگر عدم برنامه ریزی دقیق توسط مدیران شهری در زمینه گردشگری برای رسیدن به توسعه پایدار در شهر نور، مسائل و مشکلاتی را هم برای گردشگران و هم شهروندان در حال و آینده بوجود آورده و خواهد آورد (۱). با توجه به این که شهر ساحلی نور، یکی از شهرهای توریستی استان و کشور بوده و همچنین توان رسیدن به توسعه پایدار گردشگری را دارا می باشد، لذا بررسی نقشی که مدیریت شهری می تواند در زمینه توسعه پایدار گردشگری در

ساکنان بومی می بایست از آن منافی را کسب کنند. به منظور تحقق موفقیت آمیز گردشگری پایدار، این پارادایم مستلزم ترکیب چشم انداز، سیاست، برنامه ریزی، مدیریت، پایش و فرآیندهای یادگیری اجتماعی است (۶).

- اصول گردشگری پایدار

گردشگری فعالیتی گسترده است که دارای تأثیرات اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و زیست محیطی قابل توجهی بوده و هر یک در جای خود قابل بحث است. بعد اقتصادی این فعالیت، نخستین جنبه‌ای است که سیاست- گذاران و محققین را به سوی خود جلب نموده و به دلیل بازده مناسب این بخش، تمایل به گسترش آن همه‌گیر شده است، اما به تدریج با آشکار شدن تبعات اجتماعی، فرهنگی و حتی زیست محیطی آن، نیاز به بررسی‌های بیشتر پدیدار گردید. در متن بازسازی‌های جهانی و غیر صنعتی شدن، گردشگری فرصت‌هایی را برای باز زنده سازی اقتصادهای شهری که در معرض کاهش و رکود هستند، پیشنهاد می‌کند. به ویژه در مکان‌هایی که گزینه‌های دیگر محدود هستند، منبعی مهم برای اشتغال است (۲۷). از مهمترین شاخص‌های اقتصادی گردشگری پایدار درآمدهای مستقیم و غیر مستقیم گردشگری، هزینه‌های بازاریابی، سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در گردشگری توسط ساکنان بومی و غیر بومی و... را می‌توان برشمرد (۳۶). مقصود از اثرات اجتماعی گردشگری، تغییراتی است که در زندگی مردم جامعه میزبان جهانگرد حاصل می‌شود و این تغییر بیشتر به سبب تماس مستقیم اهالی و

دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد (۳۵)

- مفهوم توسعه پایدار گردشگری^۱

امروزه پایداری به نحو گسترده‌ای به عنوان رویکردی اساسی برای هر نوع توسعه از جمله توسعه گردشگری پذیرفته شده است. گردشگری پایدار بر ایجاد توازن در توسعه گردشگری از طریق رویکردها و سیاست‌های نوین بخش خصوصی و دولتی در آینده تأکید دارد (۳۲). فدراسیون پارک‌های ملی و طبیعی، گردشگری پایدار را شامل تمام اشکال توسعه گردشگری، مدیریت و فعالیت‌هایی می‌داند که منجر به حفظ، انسجام و تقویت منابع محیطی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و ماندگاری آن‌ها شود (۳۴). از نظر سازمان جهانی جهانگردی توسعه پایدار فرآیندی است که نیاز گردشگران فعلی و جامعه میزبان را تأمین نموده و در عین حال موجب حمایت از این نیاز و تقویت آینده آن می‌شود (۲۴). اساس توسعه پایدار گردشگری در نظر داشتن رابطه‌ای است که میان سه جزء سازنده محیط زیست گردشگری (گردشگر، مقصد و جامعه میزبان) برقرار است. این رابطه می‌تواند سازنده یا مخرب باشد. هدف گردشگری پایدار این است که با حفظ منابع طبیعی در دراز مدت بین این سه جزء تشکیل دهنده گردشگری اعتدالی موزون برقرار گردد (۳۱). گردشگری پایدار، نیازمند جلوگیری از تخریب و انحطاط سیستم‌های اجتماعی، فرهنگی و اکولوژیکی جامعه میزبان است و همچنین

¹. Tourism Sustainable Development

ساکنان آن دیار و جهانگردان صورت می‌گیرد (۲۷). بعضی از اثرات منفی گردشگری شامل به وجود آمدن بخش‌های اجتماعی غیر موجود، یا فشار بر بخش‌های اجتماعی موجود می‌باشد (۱۹). یکی از مهمترین چارچوب‌های مورد استفاده در تجزیه و تحلیل تأثیرات اجتماعی گردشگری بر روی افراد بومی و محیط زیست منطقه گردشگری توسط دوکسی تدوین شده است. در این چارچوب چهار دوره اصلی رضایت، بی تفاوتی، ممانعت، خصومت در نظر گرفته شده است (۴). از مهمترین شاخص‌های اجتماعی گردشگری پایدار می‌توان واکنش ساکنان محلی به گردشگران، تعداد شکایات ناشی از گردشگر، مهاجرت مرتبط با گردشگری و... را بر شمرده (۳۶). فرهنگ منبعی حیاتی برای توسعه گردشگری محسوب گردیده و از طرف دیگر نیز گردشگری نقش مهمی در توسعه فرهنگی ایفا می‌کند (۱۴). مقصود از اثرات فرهنگی تغییراتی است که در هنر، عادات، رسوم و معماری مردم ساکن جامعه میزبان رخ می‌نماید که این تغییرات بلندمدت‌تر است (۱۱) و در نتیجه آن، فرهنگ ضعیف‌تر طی فرآیند فرهنگ‌پذیری از عقاید و اعمال فرهنگ قوی‌تر شبیه‌سازی می‌کند (۱۵). توسعه پایدار را در صورتی می‌توان تضمین نمود که عوامل فرهنگی بخش جدایی‌ناپذیر راهبردهای دست‌یابی به آن تلقی گردد. بنابراین باید این راهبردها را در پرتو زمینه تاریخی، اجتماعی و فرهنگی هر جامعه طراحی نمود (۱۴). از مهمترین شاخص‌های فرهنگی گردشگری می‌توان از پایدار میزان غنای فرهنگی، درصد

بازدیدکنندگان بین‌المللی، اقتصاد غالب در صنعت گردشگری و ... بر شمرده (۳۶). بعد زیست محیطی گردشگری، مجموعه‌ای از تغییرات است که به دلیل حضور گردشگران در محیط طبیعی جامعه میزبان (منابع آب، خاک، هوا، پوشش گیاهی و جانوری و ...) به وجود می‌آید. این تغییرات می‌تواند مثبت و یا منفی باشد. اما تجربه نشان داده که در کشورهای توسعه نیافته، تاکنون حضور گردشگران تبعات منفی بیشتری در محیط زیست بر جای گذاشته است (۱۸). اثرات و عوارضی که گردشگران بر محیط زیست تحمیل می‌کنند، تا حدودی به نوعی برنامه ریزی و مدیریت سازمان‌های متولی گردشگری بستگی دارد. عوارض ناخواسته گردشگری بر محیط اکولوژیک، بیشتر در مناطقی به وجود می‌آید که برنامه ریزی و مدیریت ضعیفی اعمال شده است. از مهمترین شاخص‌های محیطی گردشگری پایدار، تخریب زیستگاه‌های طبیعی توسط ساخت و سازهای گردشگری، تأثیرات گردشگری بر تنوع زیستی، حجم زباله‌های تولید شده به وسیله فعالیت‌های گردشگری و ... را نام برد (۳۶). به طور کلی مهمترین اصول پایداری را می‌توان در مدیریت زمین و منابع آب سطحی، مدیریت مخاطرات محیطی، نگهداری و بهبود کیفیت هوا، زمین و آب و کاهش ضایعات از طریق به حداقل رساندن، استفاده مجدد و بازیابی و بهبود استانداردهای نگهداری و بالا بردن ارزش‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی خلاصه نمود (۱۱).

ساکنان آن دیار و جهانگردان صورت می‌گیرد (۲۷). بعضی از اثرات منفی گردشگری شامل به وجود آمدن بخش‌های اجتماعی غیر موجود، یا فشار بر بخش‌های اجتماعی موجود می‌باشد (۱۹). یکی از مهمترین چارچوب‌های مورد استفاده در تجزیه و تحلیل تأثیرات اجتماعی گردشگری بر روی افراد بومی و محیط زیست منطقه گردشگری توسط دوکسی تدوین شده است. در این چارچوب چهار دوره اصلی رضایت، بی تفاوتی، ممانعت، خصومت در نظر گرفته شده است (۴). از مهمترین شاخص‌های اجتماعی گردشگری پایدار می‌توان واکنش ساکنان محلی به گردشگران، تعداد شکایات ناشی از گردشگر، مهاجرت مرتبط با گردشگری و... را بر شمرده (۳۶). فرهنگ منبعی حیاتی برای توسعه گردشگری محسوب گردیده و از طرف دیگر نیز گردشگری نقش مهمی در توسعه فرهنگی ایفا می‌کند (۱۴). مقصود از اثرات فرهنگی تغییراتی است که در هنر، عادات، رسوم و معماری مردم ساکن جامعه میزبان رخ می‌نماید که این تغییرات بلندمدت‌تر است (۱۱) و در نتیجه آن، فرهنگ ضعیف‌تر طی فرآیند فرهنگ‌پذیری از عقاید و اعمال فرهنگ قوی‌تر شبیه‌سازی می‌کند (۱۵). توسعه پایدار را در صورتی می‌توان تضمین نمود که عوامل فرهنگی بخش جدایی‌ناپذیر راهبردهای دست‌یابی به آن تلقی گردد. بنابراین باید این راهبردها را در پرتو زمینه تاریخی، اجتماعی و فرهنگی هر جامعه طراحی نمود (۱۴). از مهمترین شاخص‌های فرهنگی گردشگری می‌توان از پایدار میزان غنای فرهنگی، درصد

-مدیریت شهری و ساختار آن در ایران

مدیریت شهری به همه نهادها، سازمان ها و افرادی گفته می شود که به صورت رسمی و غیر رسمی در فرایند مدیریت شهری اثر گذار هستند. مدیریت شهر فقط شهرداری یا شورای شهر نیست بلکه هر عنصری که در فرایند مدیریتی شهر، اثر گذار است، در این حیطه قرار می گیرد (۱۶). مفهوم مدیریت شهری در تعاریف کل نگر از مفهوم صرف اداره امور شهر فراتر است و با ساختارهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی مرتبط، نقش فعالی در توسعه شهر پیدا می کند (۲۶). در این نگرش مدیریت شهری، مسئولیتی استراتژیک است که نتایج و پیامدهای عملیاتی نیز به همراه دارد و به این علت، تعامل آن با حوزه های قدرت، سیاست، اجتماع و اقتصاد شهری اجتناب ناپذیر است (۱۷). ازسوی دیگر مدیریت شهری را می توان واجد صفات لازم برای یک سیستم، از نوع سیستم های باز و بسیار پیچیده انسانی و اجتماعی دانست که با عناصر و اجزا و روابط بسیار متعدد و متنوعی مواجه است. لذا ضروری است تا تمام این عناصر در چارچوب همین روابط سیستماتیک قرار گرفته و جایگاه، نقش و وظایف آنها در هماهنگی با ملاحظات و نیازهای همین چارچوب تعریف و تبیین شوند. داده های این سیستم، خواسته های دولت و شهروندان هستند و ستاده های آن در طی فرآیندی از برنامه ریزی، طرح و اجرا بدست آمده که توسعه کمی و کیفی زندگی شهری را در پی دارد. هدف کلی سیستم مدیریت شهری تأمین و ایجاد زمینه و محیط مناسب

برای زندگی راحت، امن و کارآمد شهروندان به تناسب ویژگی های اجتماعی و اقتصادی است. بر این اساس مدیریت شهری دارای ابعاد مختلف مدیریت اجتماعی، اقتصادی و کالبدی است (۲۶). در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا، مدیریت شهری، مساوی شهرداری است ولی در ایران مدیریت شهری صرفاً مساوی با شهرداری نیست و نهادها و سازمان های دولتی نیز در این حوزه حضور دارند که به همراه شهرداری به اعمال مدیریت شهری در سطح محلی می پردازند (۳۲). با وجود گذشت بیش از یک قرن از شکل گیری ساختارهای سازمانی نوین در حوزه مدیریت شهری در ایران در کنار سابقه تاریخی کهن آن در کشور، براساس جایگاه حقوقی تعریف شده برای شهرداری در ایران، «مدیریت شهری» مدیریتی واحد نیست و اداره کنندگان شهر مشتمل بر نمایندگان دولت و مردم هستند. این نوع مدیریت متفرق سبب دوباره کاری، انجام کارهای موازی و بعضاً از بین رفته سرمایه های عمومی، ایجاد تشکیلات عریض و طویل دیوانی، ایجاد اصطکاک و برخورد ادارات، ناهماهنگی در انجام وظایف و عدم مسئولیت پذیری می گردد (۱۳).

موقعیت جغرافیایی شهر نور

شهر نور، به عنوان مرکزیت شهرستان نور در قسمت میانی استان مازندران و در سواحل جنوبی دریای خزر استقرار یافته است. در تقسیمات سیاسی، شهرستان نور دارای سه بخش مرکزی، بلده و چمستان می باشد. از مهمترین جاذبه های طبیعی گردشگری شهر نور می توان به پارک جنگلی نور، ساحل

فرهنگی، کالبدی و اقتصادی کشور و سطح منطقه و تحقیقاتی انجام پذیرفته در این زمینه در جامعه علمی، همچنین نظر کارشناسان گردشگری شهری در سطح منطقه نیز با روش دلفی گردآوری شده و مد نظر قرار گیرد.

نتایج

وضعیت اقتصادی گردشگری شهر نور

عمده ترین اهداف توسعه صنعت گردشگری آثار اقتصادی آن است، به عبارت دیگر، بدون انگیزه های اقتصادی، توسعه و رونق صنعت گردشگری با دوام نخواهد بود (۳). در این تحقیق، به منظور بررسی وضعیت شاخص های اقتصادی گردشگری پایدار، از مؤلفه هایی چون ایجاد و افزایش اشتغال، افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی، افزایش قیمت زمین و مسکن شهر، ایجاد و گسترش خدمات زیربنائی مانند جاده، پارکینگ و ... استفاده شده است. در آزمون این مؤلفه ها مشخص گردید که از نظر شهروندان و مدیران شهری، در بین شاخص های اقتصادی مورد مطالعه «افزایش فرصت های شغلی» با میانگین (۳/۶ و ۳/۸)، به دلیل دارا بودن میانگینی بیشتر نسبت به میانگین نظری (۳)، دارای وضعیتی مطلوبی بوده و در این شرایط، متغیر «عدم افزایش قیمت زمین و املاک شهری» با میانگینی برابر با (۱/۸ و ۱/۹) دارای وضعیت نامطلوبی تری نسبت به دیگر شاخص های اقتصادی داشته است. سایر نتایج در جدول (۱) آورده شده است. نتایج حاصل از آزمون T تک نمونه ای نیز نشان می دهد که از نظر شهروندان اختلاف معنادار بین میانگین وضعیت موجود و مطلوب سه متغیر

دریای خزر و از جمله جاذبه های تاریخی- فرهنگی می توان به کاخ تمیشان و پل خشتی اشاره نمود (۱).

مواد و روش ها

این تحقیق به لحاظ روش از نوع توصیفی- تحلیلی و روش جمع آوری داده ها در آن مبتنی بر پرسشنامه می باشد. گردآوری اطلاعات به روش میدانی با هدف بررسی وضع موجود گردشگری شهر ساحلی نور و عوامل بازدارنده توسعه پایدار گردشگری در این شهر بوده است. در همین راستا پرسشنامه ها براساس روش نمونه گیری تصادفی سهمیه ای در محله های شهر با حجم نمونه ۲۶۵ خانوار در سطح شهر، تکمیل شده اند. حجم نمونه جامعه شهروندان، با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب گردیده اند. در این رابطه، گردآوری داده ها از جامعه مدیران شهری (۵۰ نفر) به دلیل کوچک بودن جامعه به صورت تمام شمار بوده و تمامی آنها به عنوان نمونه انتخاب شده اند. در این تحقیق سوالات براساس طیف لیکرت بوده و در بررسی پایایی پرسشنامه، ضریب آلفای کرونباخ مورد استفاده قرار گرفته است. نتیجه بدست آمده (۰/۸۶) بیانگر پایداری درونی پرسشنامه می باشد. روایی پرسشنامه ها نیز توسط متخصصان شهری، اجتماعی و اقتصادی در دانشگاه های شهر نور و سطح منطقه مورد تأیید قرار گرفته است. در تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیات نرم افزار SPSS مورد استفاده قرار گرفته است. در انتخاب گویه ها و سوالات سعی بر این بوده علاوه بر توجه به شرایط موجود

جدول ۱- بررسی شاخص های گردشگری شهر نور

سطح معنی داری		آزمون t تک نمونه ای		میانگین		معرف	
مدیران	شهروندان	مدیران	شهروندان	مدیران	شهروندان		
۰/۰۳۰	۰/۰۱	۸/۶۶۳	۱۰/۴۸۰	۳/۸۸	۳/۶۵	۱- افزایش اشتغال	شاخص اقتصادی
/۰۱	۰/۹۵۸	۹۱۶	۰/۰۵۳	۳/۴۲	۳	۲- افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی	
/۰۱۳۲	۰/۰۰۵	۱/۵۳۱	-۵/۶۱۲	۳/۲۲	۲/۶۳	۳- ایجاد و بهبود زیر ساخت ها (جاده، پل)	
۰/۰۰۴	۰/۰۰۹	-۱۰/۶۶۰	۲۲/۸۹۶	۴/۱۴	۴/۱۹	۴- افزایش قیمت زمین و مسکن در شهر	
۰/۰۱	۰/۰۳	۷/۰۲۵	۲۵/۹۵۷	۲/۱۸	۱/۷۵	۱- مشارکت شهروندان در امر برنامه ریزی گردشگری و نظرخواهی از آنان	شاخص فرهنگی-اجتماعی
۰/۰۰۸	۰/۰۰۹	۳/۴۹۲	۱۹/۹۶۹	۳/۳۴	۳/۹۴	۲- افزایش سطح آگاهی های اجتماعی	
۰/۰۲	۰/۰۱	۶/۱۳۷	۱۰/۳۷۵	۳/۷۴	۳/۵۸	۳- بهبود کیفیت زندگی شهروندان	
۰/۰۰۱	۰/۰۱	۶/۷۳۰	۱۲/۱۶۸	۲/۲۶	۲/۲۰	۴- افزایش امنیت شهری	
۰/۰۴	۰/۰۳	۱۱/۴۷۸	۲۴/۹۹۹	۴/۱	۴/۱۹	۵- ازدحام و شلوغی شهر	
۰/۰۲	۰/۰۲۵	۱۰/۰۲۸	۱۱/۴۶۵	۳/۸۶	۳/۷۱	۶- تغییر در پوشش مردم محلی	
۰/۰۱۳	۰/۰۲۱	۳/۰۹۳	۳/۴۴۶	۳/۸/۲	۳/۲۸	۷- تغییر در گویش و لهجه مردم محلی	
۰/۰۳۲	۰/۰۴	۱۱/۴۸۱	۷/۷۴۷	۴/۰۸	۳/۵۲	۱-افزایش فضاهای سبز	شاخص زیست محیطی
۰/۰۰۹	۰/۰۳	۱۰/۱۳۱	۲۴/۸۹۹	۴/۰۶	۴/۰۳	۲-تغییر کاربری اراضی شهر	
۰/۰۱	۰/۰۲	-۴/۸۶۶	۱۰/۷۳۵	۳/۶۲	۳/۶۲	۳-آلودگی های صوتی	
۰/۰۲	۰/۰۴	-۶/۷۴۳	۱۰/۲۷۹	۳/۷۶	۳/۵۳	۴-آلودگی های بصری	
۰/۰۲	۰/۰۱	۱۷/۳۱۴	۱۹/۵۱۸	۴/۱۸	۴/۱۷	۵-آلودگی مکان های توریستی	
۰/۰۴۵	۰/۰۳	۱۴/۰۰۹	۲۷/۸۷۴	۴/۲۲	۴/۱۰	۶-افزایش تولید زباله	

مأخذ: یافته های تحقیق، ۱۳۹۴

نزدیک به هم بوده و اختلاف معناداری نیز میان آنها مشاهده نشده است. به طور کلی می توان نتیجه گیری نمود که وضعیت گردشگری شهر نور به لحاظ اقتصادی با میانگینی برابر با ۲/۷ زیر حد مطلوب می باشد.

افزایش فرصت های شغلی، عدم افزایش قیمت زمین و مسکن شهری و ایجاد و گسترش خدمات و تأسیسات زیربنائی و مجموع شاخص ها در سطح ۵ درصد وجود دارد. اما میانگین وضعیت موجود و مطلوب متغیر افزایش سرمایه گذاری تفاوت معناداری نیز میان آن ها مشاهده نگردید. اما در بررسی نظرات مدیران شهری مشخص گردید که برخلاف متغیرهای دیگر، میانگین وضعیت موجود (۳/۲) و مطلوب (۳) در متغیر "افزایش و گسترش خدمات و تأسیسات زیربنائی"

بررسی وضعیت اجتماعی- فرهنگی گردشگری شهر نور

نتایج این تحقیق در شاخص های اجتماعی- فرهنگی نشان داد که از نگاه شهروندان و مدیران شهری، وضعیت متغیر «افزایش سطح آگاهی های اجتماعی شهروندان» به ترتیب با میانگین (۳/۳ و ۳/۹) دارای وضعیتی مطلوب و متغیر «افزایش مشارکت شهروندان در امر گردشگری و نظرخواهی از آنان» با میانگینی ۱/۷ از نگاه شهروندان و متغیر «عدم ازدحام جمعیت و شلوغ شدن شهر» با میانگین ۱/۹ دارای موقعیت نامناسب نسبت به سایر متغیرها بوده اند. سایر نتایج در جدول (۱) آورده شده است. همچنین، نتایج حاصل از آزمون T نیز نشان داده که اختلاف معناداری بین میانگین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب تمامی متغیرها در سطح ۵ درصد برقرار است. به طور کلی وضعیت موجود شاخص های اجتماعی- فرهنگی گردشگری شهر نور با ۲/۶، کمتر از حد متوسط (۳) بوده است. بنابراین، می توان نتیجه گیری نمود که موقعیت شهر در این وضعیت نامطلوب بوده و در راستای توسعه پایدار نمی باشد جدول (۱).

موقعیت زیست محیطی گردشگری شهر نور

در بررسی وضعیت گردشگری شهر نور به - لحاظ شاخص های زیست محیطی مشخص گردید که در بین شاخص های مورد مطالعه از نگاه شهروندان و مدیران شهری، متغیر «افزایش فضاهای سبز شهری» با میانگین ۳/۵ و ۴/۰۸ دارای وضعیتی مطلوب و به لحاظ

سایر شاخص ها از جمله «عدم تغییر کاربری اراضی شهری» و «عدم آلودگی مکان های توریستی» با میانگین ۱/۹ و متغیر «عدم افزایش تولید زباله» با میانگین ۱/۷ دارای وضعیت نامساعدتری نسبت به سایر متغیرها بوده اند. سایر نتایج در جدول (۱) آورده شده است. نتایج حاصل از آزمون T تک نمونه ای نیز اختلاف معناداری را بین میانگین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب تمامی متغیرها و مجموع شاخص ها در سطح معنی داری ۵ درصد نشان داده است. به طور کلی میانگین کل شاخص های زیست محیطی (برابر با ۲/۳) کمتر از میانگین نظری (۳) محاسبه گردیده و بنابراین می توان نتیجه گیری نمود که وضعیت گردشگری شهر نور به لحاظ زیست محیطی نامطلوب بوده و در راستای توسعه پایدار نیست

بررسی عملکرد مدیریت شهری در توسعه گردشگری پایدار شهر نور

امروزه با توجه به ماهیت چند بعدی صنعت گردشگری و شرایط ویژه ی فرهنگی، جغرافیایی و اقتصادی هر ناحیه کشور، منطقی می نماید شکل برنامه ریزی و نوع مدیریت در این بخش، منطبق و سازگار با آن منطقه پی ریزی گردد (۷). از این رو، در این تحقیق با لحاظ شرایط شهر مورد مطالعه، شاخص های ۹ گانه ای به منظور بررسی عملکرد مدیریت شهری در توسعه گردشگری پایدار شهر نور از نگاه مدیران شهری، مورد پرسشگری قرار گرفته است جدول (۲). در این بررسی مشخص گردید که مدیریت شهری در ارتباط با شاخص

جدول ۲- بررسی نقش مدیریت شهری در توسعه گردشگری پایدار شهر نور

sig	آزمون T	میانگین	مقیاس					شاخص‌ها	
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد		
۰/۲۱۲	۱/۲۵۶	۳/۱۴	-	۱۲	۱۹	۱۹	-	فراوانی	میزان بهره‌مندی از نیروی انسانی متخصص در بخش مدیریت گردشگری
			-	۲۴	۳۸	۳۸	-	درصد	
۰/۰۲	۴/۲۲۹	۳/۳۸	-	-	۳۵	۱۱	۴	فراوانی	میزان بهره‌گیری از منابع و امکانات موجود توسط مدیریت شهری در جهت توسعه گردشگری
			-	-	۷۰	۲۲	۸	درصد	
۰/۰۳۴	۲/۱۷۸	۳/۳۰	-	۱۴	۱۱	۲۱	۴	فراوانی	میزان اطلاع‌رسانی و تبلیغات از سوی مدیریت شهری به‌منظور معرفی جاذبه‌ها و مراکز گردشگری
			-	۲۵	۲۲	۴۲	۸	درصد	
۰/۰۱	۱۴/۰۵۹ -	۱/۵۴	۳۰	۱۳	۷	-	-	فراوانی	میزان تلاش مدیران شهری در جهت آموزش شهروندی جهت نحوه برخورد با گردشگران
			۶۰	۲۶	۱۴	-	-	درصد	
۰/۰۲۴	۳/۲۹۶	۱/۶۲	۳۱	۱۱	۴	۴	-	فراوانی	میزان برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط با گردشگری برای مدیران شهری
			۶۲	۲۲	۸	۸	-	درصد	
۰/۰۴۹	۲/۰۲۱	۳/۲۰	-	۴	۳۶	۶	۴	فراوانی	میزان هماهنگی بین ارگان‌های تصمیم‌گیرنده در امر گردشگری
			-	۸	۷۲	۱۲	۸	درصد	
۰/۴۰۲	۰/۸۴۶	۳/۱۲	۴	۱۰	۱۲	۲۴	-	فراوانی	میزان تلاش مدیران شهری در جهت حفظ، نگهداری و حفظ جاذبه‌های گردشگری منطقه
			۸	۲۰	۲۴	۴۸	-	درصد	
۰/۱۸۱	-۱/۳۵۸	۲/۸۶	-	۱۷	۲۳	۱۰	-	فراوانی	میزان نظارت مدیریت شهری بر خدمات گردشگری
			-	۳۴	۴۶	۲۰	-	درصد	
۰/۰۳۸	۲/۱۳۸	۳/۳۲	۴	۲	۲۶	۱۰	۸	فراوانی	میزان ارائه مشوق‌ها و تضمین‌های لازم از سوی مدیریت شهری در گسترش سرمایه‌گذاری خصوصی
			۸	۴	۵۲	۲۰	۱۶	درصد	
-۰/۴۰۰			۲/۹			میانگین			جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

کارآمد، نشان داده است که با مقدار $T=(1/25)$ ، در مقایسه بین دو میانگین تجربی و میانگین نظری در سطح ۵ درصد معنی‌دار، نتایج آزمون اختلاف معناداری را بین دو میانگین نشان نداده است. بنابراین، می‌توان نتیجه‌گیری نمود که میزان استفاده از نیروی انسانی متخصص و کارآمد در بخش مدیریت گردشگری شهر نور در حد متوسط است. با توجه نتایج بدست آمده در بررسی میزان بهره‌گیری از منابع و امکانات موجود در جهت توسعه گردشگری توسط مدیریت شهری با

«بهره‌گیری از منابع، امکانات و تسهیلات موجود توسط مدیریت شهری در جهت توسعه گردشگری» با میانگینی برابر با ۳/۳۸ دارای بهترین عملکرد و در رابطه با شاخص «میزان تلاش مدیران شهری در جهت آموزش شهروندی جهت نحوه برخورد با گردشگران» با میانگینی برابر با ۱/۵۴ دارای ضعیف‌ترین عملکرد بوده است. در جدول (۲)، سایر نتایج ارائه شده است. نتایج حاصل از آزمون T تک-نمونه‌ای در بررسی میزان بهره‌مندی مدیریت گردشگری از نیروی انسانی متخصص و

میانگین نظری (۳) اختلاف معناداری وجود ندارد. بنابراین می توان نتیجه گیری نمود که مدیران شهری در توسعه پایدار گردشگری شهر نور از عملکرد قوی برخوردار نبوده اند.

مهم ترین نقاط ضعف گردشگری پایدار نور

همچنین در این تحقیق، بر اساس یافته های بدست آمده مشخص گردید که از نگاه شهروندان و مدیران شهری عدم حمایت بخش دولتی و خصوصی در برنامه ریزی و سرمایه گذاری با متوسط ۵۶/۶ درصد فراوانی به عنوان مهم ترین نقطه ضعف گردشگری پایدار شهر مورد مطالعه معرفی گردید؛ در این راستا، آلودگی های زیست محیطی با متوسط (۲۵ درصد) و عدم وجود تسهیلات خدماتی و رفاهی با ۱۸ درصد به ترتیب در اولویت های دوم و سوم قرار گرفتند؛ در این میان، کاهش امنیت اجتماعی و روانی شهر با متوسط ۹ درصد فراوانی در اولویت آخر به لحاظ نقاط ضعف گردشگری پایدار شهر نور انتخاب شده است. بر اساس نظرسنجی به عمل آمده در این تحقیق، مشخص گردید که ۴۸ درصد پرسش شوندگان، بیشترین آسیب وارده به محیط شهر نور در اثر توسعه گردشگری را، آسیب های زیست محیطی دانسته اند. ۲۱ درصد آسیب های فرهنگی گردشگری، ۲۰ درصد آسیب های اجتماعی گردشگری و ۱۰ درصد نیز بیشترین آسیب وارده به محیط شهری در اثر توسعه گردشگری را آسیب های امنیتی علامت گذاری نموده اند. همچنین از دیگر نقاط قوت تأثیرگذار در توسعه گردشگری پایدار شهر نور، مطرح نمودن شهر نور به عنوان یکی از قطب

سطح معناداری کوچکتر از آلفای ۵ درصد نشان داده است که مدیریت شهری به میزان زیادی از منابع و امکانات موجود در جهت توسعه گردشگر استفاده می نماید و همچنین از سوی مدیریت شهری به منظور معرفی جاذبه ها و مراکز گردشگری شهر نور، تبلیغات مؤثری صورت می گیرد. نتایج حاصل در بررسی میزان تلاش مدیران شهری در راستای آموزش شهروندی جهت نحوه برخورد با گردشگران نشان داده است که میانگین تجربی محاسبه شده برابر با (۰/۵۴) کمتر از میانگین نظری (۳) بوده است. در این متغیر، محاسبه مقدار T برابر با (۱۴/۰۵۹) در سطح معناداری کوچکتر از آلفای ۵ درصد نشان از عملکرد ضعیف مدیران شهری در این زمینه داشته است از سوی دیگر عملکرد مدیران شهری در ارائه مشوق ها و تضمین های لازم در جهت گسترش سرمایه گذاری بخش خصوصی در امر گردشگری نیز ضعیف ارزیابی شده است. اما سایر نتایج، از عملکرد بهتر مدیران شهری در حفظ، نگهداری و زیباسازی جاذبه های گردشگری شهر حکایت دارد. از سوی دیگر در بررسی میزان هماهنگی بین ارگان های تصمیم گیرنده در امر گردشگری و نظارت مدیریت شهری بر خدمات گردشگری وضعیت متوسط رو به پایین مشاهده گردید جدول (۲). به طور کلی در این تحقیق و در بررسی عملکرد کلی مدیریت شهری در توسعه گردشگری پایدار با آزمون T تک نمونه ای مشخص گردید که این متغیر با مقدار T برابر با (۰/۴۰۰) در سطح معنی داری بزرگتر از آلفای ۵ درصد بین میانگین تجربی (۲/۹) با

های گردشگری ساحلی کشور از سوی مطبوعات و با حمایت جامعه علمی شهر بوده است. بگونه ای که ۷۱ درصد از پرسش شوندگان این تاثیر را زیاد تعیین نموده اند.

نتیجه گیری

نتایج این تحقیق نشان داده است که شهر نور با وجود جاذبه های طبیعی و چشم اندازهای زیبا و دارا بودن آب و هوای مناسب و با قابلیت جذب بالای گردشگر، از پیامدها و آسیب های جدی گردشگری در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و به ویژه زیست محیطی مصون نبوده است. از پیامدهای منفی افزایش گردشگران بر شهر می توان به افزایش بی- قاعده قیمت زمین و املاک شهری و کاهش امنیت شهر اشاره نمود که به دلیل عدم تناسب زیرساخت های موجود شهر با این افزایش، آسیب های جدی بر شهر وارد گردیده است. در این زمینه توجه اصولی به زیرساخت ها، امکانات و مراکز خدمات لازم برای گسترش گردشگری با مشارکت سرمایه گذاری بخش خصوصی و شهروندان و با فروش اوراق مشارکت، ضروری می نماید. علیرغم این که گردشگری در شهر نور به میزان زیادی موجب افزایش سطح آگاهی ها و بینش اجتماعی شهروندان و بهبود کیفیت زندگی آنان گردید، اما میزان مشارکت مردم شهر نور در امر گردشگری بسیار پائین بوده و در راستای توسعه پایدار نمی باشد. یافته ها نشان داده است که به دلیل ازدحام و شلوغی بیش از حد جمعیت به لحاظ فرهنگی دخل و تصرف زیادی در شهر صورت گرفته است، به گونه ای

که برخی آداب و رسوم و فرهنگ محلی به- دلیل حضور گردشگران در سال های اخیر تحت تاثیر قرار گرفته است که این وضعیت را به ویژه در سبک زندگی و طرز پوشش مردم محلی می توان مشاهده نمود. ارائه آگاهی های لازم درباره ارزش های مذهبی، باورها و اعتقادات جامعه میزبان در قالب کدهای اخلاق گردشگری به گردشگران و مجریان تورهای مسافرتی در هنگام ورود به شهر، می تواند در این زمینه مؤثر واقع افتد. اما آنچه بیش از همه نگران کننده می نماید اثرات و پیامدهای منفی زیست محیطی رشد گردشگری بر شهر ساحلی نور می باشد؛ به طوری که علیرغم افزایش نسبی سرانه فضاهای سبز شهری، موجب تشدید تغییر کاربری اراضی شهری گردیده و به دلیل فشار جمعیتی و عدم تسهیلات لازم در منطقه، موجب آلودگی مکان های گردشگری از جمله ساحل و پارک جنگلی شهر نور بوده که بر آلودگی های بصری در شهر نیز افزوده است. افزایش تولید زباله و مشکلات جمع آوری و دفع آن نیز از جمله اثرات منفی رشد گردشگری در شهر نور می باشد. برنامه ریزی و تعیین میزان حداکثر ظرفیت تحمل گردشگری شهر نور به منظور کاهش صدمات به محیط زیست از جمله اقدامات پیشنهادی در این زمینه می باشد. با توجه به سایر نتایج بدست آمده، هرچند مدیریت شهری توانسته است تا حدی از انتظارات توسعه پایدار را محقق سازد، اما در بسیاری از موارد ناموفق عمل کرده است. مدیریت شهری در خصوص توسعه گردشگری پایدار نیازمند در نظر گرفتن تمامی اثرات

- اعمال مدیریت نوین کنترلی و نظارت مستمر بر فعالیت‌های گردشگری در شهر نور؛
- توجه به حکمروایی خوب شهری و یکپارچگی مدیریت گردشگری شهر نور به منظور هماهنگی بیشتر سازمان‌های مرتبط و جلوگیری از انجام فعالیت‌های موازی در امر گردشگری؛

-- ایجاد سازمانی واحد مدیریت گردشگری و کنترل این سازمان بر فعالیت‌های بخش‌های دولتی و خصوصی به منظور ایجاد همکاری و هماهنگی بیشتر در زمینه گردشگری؛

- برنامه‌ریزی و تعیین میزان حداکثر ظرفیت تحمل گردشگری شهر نور به منظور کاهش صدمات به محیط زیست؛

- برنامه‌ریزی در راستای فرهنگ‌سازی به منظور افزایش آگاهی‌های عمومی مردم در رابطه با اهمیت گردشگری در منطقه؛

- زمینه‌سازی و ایجاد ضوابط تشویقی جهت جلب مشارکت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در راستای توسعه گردشگری شهر نور؛

- تقویت و اهمیت دادن به مشارکت شهروندان در امر گردشگری؛

مثبت و منفی گردشگری در شهر نور می باشد. در واقع، شرط دستیابی به موفقیت و توسعه گردشگری، نیازمند برنامه‌ریزی در تمامی سطوح است. چه بسا این‌که رشد گردشگری در شهر نور بدون برنامه‌ریزی و سازمان‌نیافته بوده و به دلیل ضعف زیرساخت‌ها و توجه صرف به افزایش درآمد و ایجاد اشتغال برای شهروندان، مشکلات زیادی در زمینه‌های مختلف دربر داشته است. بنابراین، توسعه گردشگری در راستای توسعه پایدار نیازمند کارآمدی هر چه بیشتر نظام مدیریتی، تقویت زیرساخت‌ها و بهبود ظرفیت‌های گردشگری است. یکی از اقدامات مهم در این زمینه، استفاده بیشتر از مدیران متخصص در امر گردشگری در سیستم مدیریتی شهر نور و یکپارچگی مدیریت گردشگری شهر نور به منظور هماهنگی بیشتر سازمان‌های مرتبط و جلوگیری از انجام فعالیت‌های موازی در امر گردشگری با ایجاد سازمان واحد مدیریت گردشگری و کنترل این سازمان بر فعالیت‌های بخش‌های دولتی و خصوصی می باشد. از جمله مهمترین پیشنهاداتی بدین منظور عبارتند از:

References

1. Comprehensive plan and Detailed City of Nour, 2000, Housing and Urban Development Mazandaran province, Consulting engineers Mohit E Paydar. (In Persian).
2. Department of the Environment 1991, Tourism and The Environment: Maintaining the Balance, London: HMSO.
3. Elliott, J. 1977, Tourism, politics and public Sector Management, London: Routledge.
4. Fenel, D. 2006, The introduction in nature, Translator: doctor J. Oladi, Mazandaran University Press, Mazandaran.

5. General Census of Population and Housing.((1985),(1995),(2005),(2010), Statistical Center of Iran.(In Persian).
6. Ghadami,M,Aghili,N. 2012, Assessment of Tourism Development in Tameshkol district Journal of Geographical Research, Vol: 27; N: 104.p.35-50.(In Persian).
7. Ghafari,R. 2007, Tourism and Sustainable Urban Development, Journal of sphere, Vol: 16; N: 62.p.45-63.
8. Ghasemi,N. 2010, Introduction to Anthropology of Tourism in the region of Nour with the approach of eco tourism, Conference: Strategies for Regional Development of the Nour city in 1404.(In Persian).
9. Heidari,R,2008, Principles of tourism planning. SAMT pub,Tehran.(In Persian).
10. Hosseini,S,2010, Capacity and bottlenecks in the sustainable development of the Nour city, Conference: Strategies for Regional Development of the Nour city,p237.(In Persian).
11. Howes,H, 2000: Sastainability development comes of age: the tames environment 21 Experience, in: Katie William, Elizabeth Burton and mike jenks,(Eds) Achieving sustainable urban form, London and newyork,.
12. Jamieson,Walter and Pawinee Sunalai,2002, The Management of urban tourism destin:the cases of Klong Khwang and Phimai,Thailand,UMP-Asia Occasional Paper No.56.
13. Kamyar,Gh.2006, Civil rights, Majd Pub, Tehran. .(In Persian).
14. Kazemi,M.2010, Tourism management, SAMT pub, Fourth Edition,Tehran.(In Persian).
15. Lee,J.(1999, Tourism and development in the Third World, Translator: Eftekhari and Amin Salehi,Bazarghani pub,Tehran.
16. -Lotfi,S,2007, Evaluation of urban tourism development in interaction with ecotourism, Journal of Geographical Thought, Vol:1; N: 1.p.10-26. .(In Persian).
17. Mc. Gill, R. 1998, urban management in developing countries, cities, vol 15, No. 6
18. Michael ,k, Jenkins,J,1999, Tourism policy, Translator: Arabi, and Ezadi, Paghoheshha E Farhanghi pub,Tehran.
19. Mowforth, M. and Munt, 2003: Tourism and Sustainability: Devwlopment and new tourism in the third wordm, Routledge.
20. Pacione M, 2007.Sastainable urban development in the Uk : Rhetoric orreality, Geography, volume 92(3).
21. Papoliyazdi,M.Saghai,M. 2009, Tourism , SAMT pub ,Tehran.(In Persian).
22. Rahmani,V, 2006, Provide a model for planning in rural tourism shore city of Nour, Master's Thesis in Geography, Islamic Azad University of Rasht.(In Persian).
23. Ranjbaran,B,Zahedi,M, 2001, World Tourism Organization and National and regional tourism planning, Jahad E Daneshghahi Press,Tehran.(In Persian).
24. Ranjbaran,B,Zahedi,M, 2011, Understanding Tourism, Chaharbagh Press, Eighth Edition.p173-193,Esfahan.(In Persian).
25. Retz, T. 1996,"Sustahnable Tourism Development in Evo,Finland"Paper peresentedin The Nature XPO 96 Internationl Conferece , Budepest, Hungry , August.
26. -Rodolfo, B, 2007. The web Graph of a tourism system. , Publisher: Physica A 379,727-734.
27. -Rogerson, K.A. , 2004: Downtown redevelopment astrategies in the united Stats: AN end – of – the- century assessment ,249-257.
28. Saiedinia,A, 2000, Urban Management, IMO pub, Vol: XI,Tehran.(In Persian).

29. Saiedinia,A, 2003, ketabesabz book, Volume of urban management, IMO pub. .(In Persian).
30. Satarri,H. Zabihi,H, 2009, Introduction to the concept of urban management Prophet Muhammad in Medina expression beautiful city management in the Islamic City, Faraso E Modiriat magazine, Vol: 3; N: 10.p.۵۰-۳۵.(In Persian).
31. Sharpi,R, 2001, Rural tourism, Translation: Monshizadeh and Nasiri, SAMT pub,Tehran.(In Persian).
32. Shie,A. 2003, Necessary transformation of urban management in Iran, N: spring and summer ,p:37-62
33. Shojae,M,Nouri,N. 2001, Review government policies on tourism and sustainable development model for tourism industry of Iran. Journal of Knowledge Management, Vol: 20; N: 78.p.63-90. .(In Persian).
34. Statistical Yearbook of Mazandaran province,(2000),(2005),(2010). .(In Persian).
35. Taghvai,M. Safarabadi,A. 2011, Review of the role of urban management in achieving sustainable development of urban tourism, A case study:Kermanshah city, of Arid Regions Geographic Studies, Vol: 6; N: 22.p.25-40.
36. Weaver,D.& M.Opper, 2000:Tourism Management,John Wiley and Sons Australia.

